

**การพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี**
**The Development of Passage Abridgement Skill of Fifth Grade
Students at Wat Sawang A-rom School, Wang-Maung Subdistrict,
Wang-Maung District in Saraburi Province**

พระทักษิณ ลิวกำปิง^{1*}

Pra Taksin Sewkampung^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 15 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดสว่างอารมณ์ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 17 คน / รูป ได้มาร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การแสวงหาแนวทางในการพัฒนา กำหนดดัชนีชี้วัด และร่วมกระบวนการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ โดยมีกรอบที่ใช้ในการวิจัย คือ การจับใจความสำคัญของเรื่อง และการเรียบเรียงให้ถูกแบบแผนของการย่อความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในทักษะการย่อความน้อย มีสื่อที่ใช้ในการสอนน้อย จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ใช้ภาษาในการย่อความไม่ชัดเจน สรุปเป็นสำนวนภาษาของตนเองไม่ได้ และยังไม่ถูกแบบแผนของการย่อความ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียน คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการย่อความและโครงการประกวดย่อความ โดยกำหนดดัชนีชี้วัด คือ หลังการอบรม นักเรียนไม่

¹ นิสิตบัณฑิตศึกษาศาขวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000.

¹ Graduated student, Program in Development Strategy, Faculty of Humanities and Social Science, Thepsatri Rajabhat University, Muang, Lopburi 15000, Thailand.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): thaksin2550@hotmail.com

ต่ำกว่าร้อยละ 70 สามารถทำแบบทดสอบวัดความรู้ แบบทดสอบทักษะการย่อความ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน และมีเจตคติอยู่ในระดับดีและดีมาก และมีนักเรียนเข้าร่วมในโครงการประกวดย่อความ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

3. ผลการพัฒนาปรากฏว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 100 ทำแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการย่อความหลังจากจบการฝึกอบรมได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก และจากการทำแบบทดสอบทักษะการย่อความพบว่านักเรียนร้อยละ 86.7 มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ในระดับดีมากและดี ส่วนในด้านเจตคติ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการย่อความ คือมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนโครงการประกวดย่อความมีนักเรียนเข้าร่วมในโครงการทุกคน และผลจากการพัฒนาทักษะการย่อความ ทั้ง 2 โครงการ ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการย่อความเพิ่มมากขึ้นตามดัชนีชี้วัด โดยนักเรียนร้อยละ 60 มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ในระดับดีมาก และร้อยละ 26.7 มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ในระดับดี ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ซึ่งเป็นไปตามดัชนีชี้วัด

คำสำคัญ: ทักษะการย่อความ ระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research was to develop Prathomsuksa 5 students' passage abridgement skill at Wat Sawang A-rom School, Wang Mueang Subdistrict, Wang Mueang District in Saraburi Province. The method was a participatory action research focused workshop and participation among several groups of people. The samples numbered 15 Prathomsuksa 5 students, and 17 involved persons who were school officers, Thai language experts, school committees, abbot's assistant from Wat Sawang A-rom, and monks teaching morals in the school. The participants involved in studying the current state, problems and needs for development as well as seeking the ways and methods for the development of the students' abridgement. They also specified the indicators and developmental procedures for developing the students' skill. For the study framework, the researcher emphasized the comprehension in main ideas of stories and the organization by the right pattern.

The results were as follows:

1. For the current state, the students had low knowledge about comprehension score in the passage abridgement. There were few teaching materials. They could not understand the main ideas of stories and use Thai in the shortened passages clearly. They could not paraphrase and organize their abridged passages by the right pattern.

2. The ways and methods for the development of the abridgement skill were to enhance the training on this matter, and set the passage abridgement competition. One of indicators identified that at least 70

percent of the students had to pass the knowledge and skill tests. Their average points and attitudes had to be good and very good. Furthermore, student should be in the contest about passage abridgement more than 80 percent.

3. The results of the development revealed that after the training, all students' average points were ranked at an excellent level when they did the knowledge test. In term of the skill test, 86.7 percent of the students had the average points at an excellent level and a good level. They had good attitudes towards the development of the abridgment. Moreover, all of students were participated the contest. According to these two development projects: the training and contest, they helped the students improve their skill. 60 and 26.7 percent of students had the average points at an excellent level and a good level, respectively. Aforementioned, the development of the students' passage abridgement skill was successful and met the indicators.

Key words : Passage Abridgement Skill , Fifth Grade Students

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่แสดงถึงความเป็นอิสระและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ที่คนในชาติปรารถนาและภาคภูมิใจ จึงเป็นหน้าที่ของคนในชาติที่จะสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้ดำรงอยู่กับประเทศไทยสืบไป ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาของไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิขิตแวดล้อม ดังนั้นภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย โดยทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา ฝึกฝนให้มีทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารและการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน (กรมวิชาการ,2545) ในชีวิตประจำวันของเราจำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาทั้งสิ้นนี้ผสมกัน

เพราะเป็นการรับเข้ามาและถ่ายทอดออกไป ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้น การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน จึงจำเป็นอย่างมากในการสื่อสารของมนุษย์

ในด้านการย่อความนั้นก็เป็นที่มาหนึ่งของการศึกษาวิชาภาษาไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป นักศึกษานักวิทยาศาสตร์ นายแพทย์ นักหนังสือพิมพ์ ครู อาจารย์ ข้าราชการ ตลอดจนนักธุรกิจ ทุกแขนงต้องใช้วิชา ย่อความในงานอาชีพของตนทั้งสิ้น โดยยกตัวอย่าง เช่น นักศึกษาใช้การย่อความในการฟังบรรยาย จับประเด็นสำคัญมาบันทึกไว้กันลืม ส่วนนักวิทยาศาสตร์ทดลองเพื่อศึกษาลักษณะใหม่ ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยพลิกเพลงกลวิธีให้ได้ผลอันเป็นที่ปรารถนา หลังการทดลองแต่ละครั้งจะจดผลการทดลองย่อๆ ได้ เพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการทดลองครั้งต่อไป ส่วนนักหนังสือพิมพ์หรือนักข่าว ใช้การย่อความในการเก็บข่าว สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ หรือจะเป็นทางด้านครู อาจารย์ ก็จะมีการค้นคว้า เพื่อ

นำความรู้มาสอน ต้องใช้หลักในการย่อความ จับใจความสำคัญจากหนังสือตำราต่างๆ รวบรวม เรียบเรียงเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกัน เพื่อให้นักเรียน มีความรู้อย่างกว้างขวาง

สำหรับบุคคลทั่วไปใช้การย่อความทั้งใน ลักษณะที่เป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการ ตัวอย่าง ง่ายๆ ของย่อความที่ไม่เป็นวิชาการก็เช่น การเล่า เรื่องราวต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังให้แก่ผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง การเล่าเรื่องจากหนังสือ ภาพยนตร์ ข่าว ให้ผู้อื่นฟัง เป็นต้น ส่วนการย่อความที่มีลักษณะเป็นทางการ เช่น ย่อเก็บใจความจากหนังสือเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ย่อความรู้เพื่อบันทึกไว้กันลืม ย่อข่าว ต่างๆ เพื่อทำเป็น ข่าวย่อ เป็นต้น ในการย่อความ ทั้งที่เป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการนี้ หากจะให้ ได้ผลประโยชน์เต็มที่ ผู้ย่อจะต้องเรียนรู้หลักของการย่อเพื่อให้ตรงจุดมุ่งหมาย แม้ว่าในบางครั้ง การถ่ายทอดเนื้อความที่ย่อนั้นต้องอาศัยความสามารถในการใช้สำนวนโวหารและเทคนิคต่างๆ อันอาจเป็นความสามารถพิเศษ แต่จุดที่สำคัญที่สุดคือ ข้อความที่ย่อแล้วนั้นจะต้องรักษาเนื้อความสำคัญโดยครบถ้วน และไม่ผิดพลาด หรือบิดเบือน ไปจาก ความเดิม (ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์, 2542) การที่ย่อความมีความสำคัญต่อทุกอาชีพ ทุกประเภท จึงควรเรียนรู้การย่อความให้ได้ผลดี เพื่อช่วยให้งานกิจการงานต่างๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา การย่อความ ก็มีความสำคัญมากในการศึกษา เล่าเรียน การย่อความเป็นการฝึกการอ่านหรือการ ฟังเพื่อเก็บใจความ จึงเกิดประโยชน์ในแง่ของการ ประหยัดเวลาและแรงงานสมองที่จะต้องจดจำ การฝึกเขียนบทย่อความบ่อยๆ จะช่วยให้นักเรียน เก็บความได้เก่งขึ้น ต่อจากการเก็บใจความ ก็จะ ถึงการรวบรวมและเรียบเรียงใจความขึ้นใหม่

ผู้ย่อจะได้ฝึกหัดการเขียนประโยคให้กระชับ รัดกุม และได้ใจความชัดเจน โดยให้ถูกต้องตาม กฎเกณฑ์ไวยากรณ์

โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ในปัจจุบันนั้น การ เรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ได้พบว่าการเรียนภาษาไทยในด้านการย่อ ความของนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะจาก การตรวจใบงาน ตรวจสมุดแบบฝึกหัดวิชาภาษา ไทยของนักเรียน รวมถึงการสอบถามจากครูที่ สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ พบว่านักเรียนเขียนย่อความยังไม่ถูกต้อง รูปแบบ การเขียนย่อความยังไม่ตรงตามหลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และขั้นตอน ในการเขียน ย่อความยังไม่ตรงตามที่วางไว้ใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว โดยดูจาก การเขียนไม่ถูกต้อง เขียนไม่ถูกรูปแบบ ไม่มีหลัก ในการเขียน ขั้นตอนการเขียนไม่ถูกต้อง รูปแบบ การเขียนย่อความยังไม่ชัดเจน เช่น การจับประเด็น สำคัญๆ ไม่ได้ เขียนสรุปเนื้อเรื่องไม่ได้ เป็นต้น และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเรื่อง ทักษะการ ย่อความ พบว่าทักษะการย่อความของ นักเรียนยังไม่ถูกต้องและขาดแนวทางในทักษะ การย่อความที่ถูกหลักของการย่อความ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจ ที่จะศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพทักษะการ ย่อความของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นักเรียนมี ทักษะ ในการย่อความดังกล่าวได้ดีและมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนโรงเรียนวัดสว่าง อารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัด สระบุรี มีพัฒนาการในด้านทักษะการย่อความ ได้ ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 15 คน เป็นชาย 9 คน เป็นหญิง 6 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการใช้แบบทดสอบวัดความรู้เบื้องต้น แบบทดสอบการเขียนข้อความตามรูปแบบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ดังนี้

1. ประสานงานกับพื้นที่ที่ทำวิจัย แจงวันและเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย ดังนี้

2.1 แบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการย่อความ ได้แจกและเก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2552

2.2 แบบทดสอบการเขียนย่อความตามรูปแบบเก็บข้อมูลเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2552

2.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียนและครูดำเนินการเก็บข้อมูลเมื่อ วันที่ 19 มกราคม 2552

3. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative analysis) ที่เก็บรวบรวมได้จากแบบทดสอบวัดความรู้และแบบทดสอบการเขียนย่อความ ซึ่งแบ่งวิธีให้คะแนน ดังนี้

1.1 แบบทดสอบวัดความรู้ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้า ตอบ

ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

1.2 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนย่อความตามรูปแบบ เกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด 20 คะแนน คือ

- รูปแบบการเขียน คะแนนเต็ม 6 คะแนน

- การใช้ภาษาและสะกดคำ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

- การเขียนเนื้อเรื่องคะแนนเต็ม 8 คะแนน

ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การหาค่าร้อยละ และสรุปประเด็นสำคัญๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของผู้วิจัย และสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบกับคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยจำแนกข้อมูลชนิดต่างๆก่อนแล้วจึงพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลอธิบายถึงความสัมพันธ์และสาเหตุของปรากฏการณ์โดยยึดกรอบแนวคิดการวิจัยเป็นหลัก

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาทักษะการย่อความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์นั้น มีวิธีการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยใช้แบบทดสอบและการสัมภาษณ์ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ ยังไม่รู้ว่าจะไหนเป็นใจความสำคัญหรือส่วนไหนเป็นส่วนขยายของเรื่องที่ต้องตัดทิ้ง นักเรียนยังแยกแยะไม่ออกในด้านการอ่านนั้นนักเรียนก็ยังขาดการอ่านเนื้อเรื่องให้ละเอียด ในบางส่วนก็ยังมีนักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่คล่อง ทำให้เกิดปัญหาในการย่อความตามไปด้วย จากข้อมูลที่ได้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบแบบอัตนัยวัดทักษะการเขียนย่อความตามรูปแบบ ก็พบว่านักเรียนร้อยละ 66.67 มีผลคะแนนจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับอ่อนมาก และนักเรียนอีกร้อยละ 33.33 มีผลคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีผลคะแนนจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีและระดับดีมากเลย ปัญหาจากการทดสอบดังกล่าว สิ่งที่เป็นปัญหา คือ ใ้รู้รูปแบบการเขียนย่อความไม่ถูกต้อง เขียนคำขึ้นต้นไม่เป็น ใช้ประโยคฟุ่มเฟือยสื่อความหมายไม่ชัดเจน จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ เขียนไม่ถูกแบบแผนของการย่อความ มีการคัดลอกข้อความมาเป็นช่วงๆ โดยขีดเส้นใต้ไว้ แล้วนำข้อความที่ขีดเส้นใต้มาเขียนต่อๆ กัน โดยไม่ใช่ภาษาหรือสำนวนของตนเอง ซึ่งคิดหลักของการย่อความ ประเด็นปัญหาที่ค้นพบนี้ได้นำไปสู่กระบวนการที่ 2 ของการวิจัยเพื่อระดมความคิด

คิดแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือไป

2. การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการย่อความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

จากการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ระดมความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีประชุมกลุ่มผู้มีส่วนสำคัญ (insider) และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (outsider) ทั้งหมดจำนวน 25 คน ในวันที่ 26 มกราคม 2552 เวลา 13.00 – 14.50 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือครูในโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ได้ร่วมกำหนดแนวทางที่จะนำมาพัฒนานั้นมี 2 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านได้กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

2.1 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการย่อความ มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ร้อยละ 70 ขึ้นไป สามารถทำแบบทดสอบวัดความรู้ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ ตามกรอบการวิจัยในแต่ละข้อได้ถูกต้อง โดยได้ระดับความรู้อยู่ในระดับดีขึ้นไป หลังจากจบการฝึกอบรม

2) นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ร้อยละ 70 ขึ้นไป สามารถทำแบบทดสอบแบบอัตนัยวัดทักษะการเขียนย่อความตามรูปแบบ โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ในระดับดี หลังจากจบการฝึกอบรม

3) นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการย่อ

ความ อยู่ในระดับมาก

2.2 การจัดโครงการประกวดข้อความ มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1) มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการประกวดข้อความ จำนวน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2) มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดข้อความ จำนวน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

3. การพัฒนาและผลการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอม่วง จังหวัดสระบุรี

การพัฒนาทักษะการย่อความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ นั้นได้ดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่ม 2 กิจกรรม คือ 1) การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการย่อความ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาไทยมาให้การอบรม เพื่อให้ความรู้ และฝึกการย่อความ โดยมีแบบทดสอบความรู้ก่อนการอบรม และหลังการอบรม ทั้งแบบเลือกตอบและแบบอัตนัย รวมถึงแบบวัดเจตคติที่มีต่อการพัฒนาทักษะการย่อความ 2) การจัดโครงการประกวด ย่อความ โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ซึ่งทั้ง 2 โครงการ มีผลการพัฒนา ดังนี้

3.1 การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการย่อความ ผลการพัฒนา คือ

1) จำนวนนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ร้อยละ 80 ขึ้นไป ตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก

2) นักเรียน ร้อยละ 86.7 มีผลคะแนนการทำแบบทดสอบทักษะการย่อความแบบอัตนัยได้ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ในระดับดีมาก และระดับดี

3) นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิง

ปฏิบัติการ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการย่อความ ซึ่งมีค่าเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

3.2 การจัดโครงการประกวดข้อความ ผลการพัฒนา คือ

1) ในการจัดโครงการประกวดข้อความ มีนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการทั้งหมด 15 คน ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากรในการวิจัย

2) ในการจัดโครงการประกวดการย่อความ มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวด จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมในการจัดโครงการประกวดการย่อความ

สรุปผล/อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลวังม่วง อำเภอม่วง จังหวัดสระบุรี มีผลการวิจัยที่นำมาสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการย่อความนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ยังจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ ยังไม่รู้ว่าส่วนไหนเป็นใจความสำคัญ หรือส่วนไหนเป็นส่วนขยายของเรื่องที่ต้องตัดทิ้ง นักเรียนยังแยกแยะไม่ออก ในด้านการอ่านนั้น นักเรียนก็ยังคงขาดการอ่านเนื้อเรื่องให้ละเอียด ในบางส่วนก็ยังมีนักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่คล่อง ทำให้เกิดปัญหาในการย่อความตามไปด้วย จากข้อมูลที่ได้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบแบบอัตนัยก็พบว่านักเรียนร้อยละ 66.67 มีผลคะแนนจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับอ่อนมาก และนักเรียนอีกร้อยละ 33.33 มีผลคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีผลคะแนนจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีและระดับดีมากเลย ปัญหาจากการทดสอบดังกล่าว สิ่งที่เป็นปัญหา คือ ใช้รูปแบบการเขียนย่อความไม่ถูกต้อง เขียนคำขึ้น

ต้นไม่เป็น ใช้ประโยชน์เพื่อสื่อความหมายไม่ชัดเจน จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ เขียนไม่ถูกแบบแผนของการย่อความ มีการคัดลอกข้อความมาเป็นช่วงๆ โดยขีดเส้นใต้ไว้ แล้วนำข้อความที่ขีดเส้นใต้มาเขียนต่อๆ กัน โดยไม่ใช้ภาษาหรือสำนวนของตนเอง ซึ่งผิดหลักของการย่อความ ซึ่งข้อต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2526) ที่พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา เขียนย่อความและสรุปความไม่เป็น เนื่องจากนักเรียนอ่านและสรุปความจากเรื่องที่ฟังและอ่านไม่ได้ โดยนักเรียนมักจะเขียนย่อความโดยนำข้อความที่ไม่จำเป็นมาเขียนเป็นใจความสำคัญทำให้ย่อความเยิ่นเย้อ ไม่ตรงประเด็น ส่วนในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการย่อความ หลังจากการที่ได้ทดสอบความรู้แบบเลือกตอบเรื่องทักษะการย่อความ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ควรพัฒนา คือมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับอ่อนมาก และจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน พบว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนไม่เคยเรียนเรื่องการย่อความมาก่อน มีเพียงบางส่วนที่เคยเรียนมาบ้างแต่ยังไม่มาก ทั้งนี้เพราะยังไม่ได้รับการอบรมอย่างจริงจังจากครู และจากการสัมภาษณ์ครูก็พบปัญหาว่า ครูบางส่วนยังขาดประสบการณ์ ครูที่สอนภาษาไทยไม่ได้จบเอกภาษาไทยมาโดยตรง แต่ต้องสอนภาษาไทยเพราะความจำเป็น รวมถึงสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ ทำให้การเรียนการสอนย่อความยังไม่มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ มีผลการวิจัยที่นำมาสรุปผลและอภิปรายผล คือ การกำหนดกิจกรรมต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาหลากหลายกิจกรรม เช่น นำสื่อ

คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน การใช้นิทานสนุกๆ มาเป็นเนื้อหาของการย่อความให้นักเรียนฝึกทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมย่อความแทรกไปในกิจกรรมหลักของโรงเรียน เป็นต้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาในการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ทำให้สามารถพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้เพียงบางกิจกรรมเท่านั้น โดยได้พิจารณาคัดเลือกกิจกรรม 2 กิจกรรมคือ 1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการย่อความ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาไทยมาให้การอบรม 2) การจัดกิจกรรมประกวดการย่อความ โดยทั้ง 2 โครงการนี้ได้มีการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของแต่ละโครงการไว้ ได้แก่ การใช้แบบทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม การวัดเจตคติหลังการอบรม จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการ ซึ่งถือว่าทั้ง 2 โครงการ เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลจากการพัฒนาทักษะการย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ มีผลการวิจัยที่นำมาสรุปผลและอภิปรายผลคือ หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการย่อความ คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและโครงการประกวดย่อความ และได้มีการประเมินผลการพัฒนาตามดัชนีชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษาในระยะที่ 2 นั้น โดยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการย่อความ ตามกรอบที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการย่อความพบว่านักเรียนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจการย่อความอยู่ในระดับดีและระดับดีมาก ซึ่งวัดจากค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบแบบเลือกตอบ และนักเรียนร้อยละ 86.7 มีทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับดีมากและ

ระดับดีจากการทดสอบทักษะการย่อความแบบอัตโนมัติ ซึ่งใช้ทดสอบหลังการอบรม ด้านเจตคติที่มีต่อการพัฒนาทักษะการย่อความพบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งวัดได้จากค่าร้อยละของเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนในการจัดประกวดการย่อความ ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการย่อความ ก็มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการและส่งผลงานเข้าประกวดมากกว่าร้อยละ 80 เป็นการสรุปได้ว่าประสบความสำเร็จในการจัดโครงการทั้ง 2 โครงการดังกล่าว ซึ่งการจัดโครงการทั้ง 2 โครงการก็เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจหรือเร้าความสนใจในการเรียนรู้เรื่องทักษะการย่อความให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับสุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวกจะเป็นสื่อให้นักเรียนทราบว่าสิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อผู้เรียนทราบว่าตนทำถูกต้องจะเกิดความภาคภูมิใจและพยายามทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีขึ้น

คุณค่าทางวิชาการ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์สำหรับครูภาษาไทย ซึ่งสามารถนำรูปแบบ กิจกรรมหรือเทคนิคต่างๆ จากการพัฒนา ทักษะการย่อความ ไปประยุกต์ใช้ในระดับสูงขึ้นไปในสถานศึกษาอื่น

หรือในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องได้ และยังเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ทักษะการย่อความในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนยังมีหลายวิธีที่จะนำมาพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆ ได้ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้นอกสถานที่ นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2526. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยที่ทำให้เกิดปัญหาในวงการศึกษา, ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษา. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ, กรุงเทพฯ.
- ศศิธร รัชฎ์กษณานันท์. 2542. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. ธีรด์เวฟ เอ็ดดูเคชั่น, กรุงเทพฯ.
- สุจริต เพียรชอบ. 2531. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.